

Munkaerő-piaci folyamatok, 2016. I. negyedév

Tartalom

1. Foglalkoztatási helyzetkép	1
1.1. Foglalkoztatottak	1
1.2. Munkanélküliek, potenciális munkaerő-tartalék	3
1.3. Nyilvántartott álláskeresők	4
1.4. Inaktívak	4
2. Kereset, munkajövedelem	5
2.1. Bruttó kereset	5
2.2. Nettó kereset és eltartotti kedvezmény	6
2.3. Munkajövedelem	6

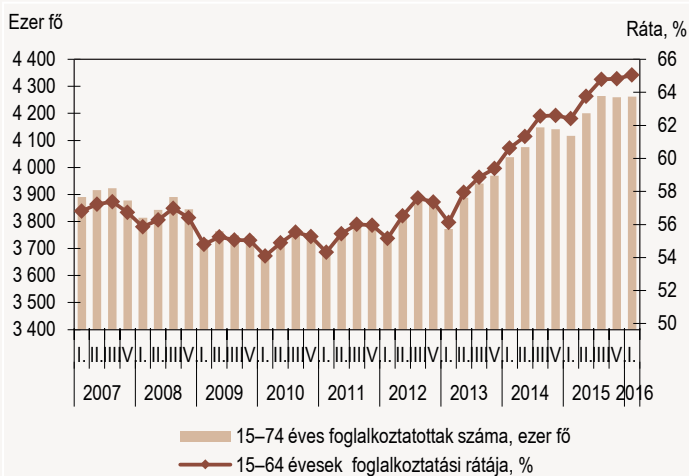
1. Foglalkoztatási helyzetkép

1.1. Foglalkoztatottak

2016 I. negyedévében a munkaerő-felmérés adatai szerint 4 millió 262 ezren voltak foglalkoztatottak, ami 145 ezerrel magasabb létszámot jelent az előző év azonos időszakánál, miközben a potenciális kínálat, a 15–64 évesek száma, 54 ezer fővel csökkent. Nem érvényesült a foglalkoztatottak létszámalakulását a 2013 előtti időszakban, illetve a 2015-ben is jellemző ciklikusság, az év I. negyedévében lényegében ugyanannyian dolgoztak, mint 2015 IV. negyedévében. Az év I. negyedévében a foglalkoztatottak létszámának csökkenése annak ellenére sem következett be, hogy a közfoglalkoztatottak létszáma – ha nem is túl jelentősen, de a programok egy részének befejeződése miatt – idén márciusban is elmaradt a korábbi hónapokra jellemzőtől.

1. ábra

A foglalkoztatottak létszámának és a 15–64 évesek foglalkoztatási rátájának alakulása

Forrás: munkaerő-felmérés.

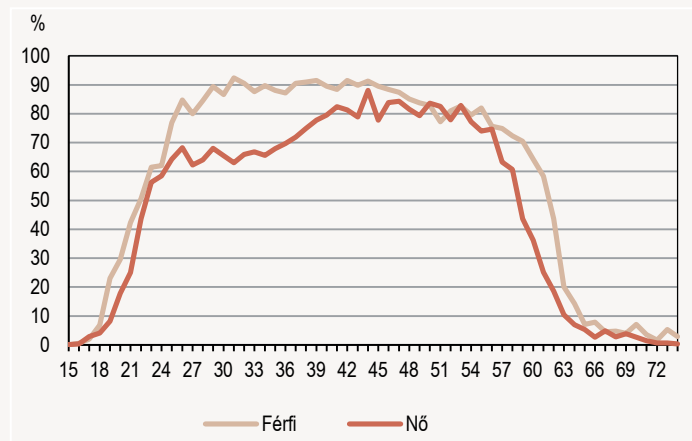
A foglalkoztatási ráta – a számlálót jelentő foglalkoztatottak létszámának emelkedése, és a nevezőben szereplő 15–64 évesek létszámának csökkenése eredményeként – 65,1%-ra nőtt, ami 2,7 százalékponttal haladta meg az egy évvel korábbit, és 11,0 százalékponttal javult a mélypontot jelentő 2010. I. negyedévihez képest. A változás a férfiaknál volt nagyobb mértékű, körükben egy év alatt a foglalkoztatási ráta – igaz, részben a nagyobb

létszámfogyás következtében – 3,2 százalékponttal, 71,5%-ra emelkedett, míg a nők 58,8%-os foglalkoztatási rátája 2,1 százalékponttal múlta felül az előző év azonos időszakát.

A férfiak és a nők foglalkoztatási rátája a munkaerőpiacon nem túl nagy számban jelen levő 15–24 évesek esetében még hasonló, és a csekély különbség jó része is abból adódik, hogy a nők hosszabb időt töltenek az iskolapadban. A 25–39 éves korosztálynál a férfiak előnye 20 százalékpont körülire emelkedik – a nők gyermekvállalás miatti átmeneti inaktivitásából következően. A fiatalokhoz hasonlóan kicsi a nemek közötti különbség a 40–54 éves korosztály esetében (2016 I. negyedévében a 40–54 éves férfiak 86,4, a nők 81,5%-a volt foglalkoztatott). Ehhez a nők munkaerő-piaci visszatérése mellett az is hozzájárul, hogy a férfiak foglalkoztatási rátája – döntően az egészségi állapot romlásával magyarázhatóan – 45 éves életkortól gyorsuló ütemben csökken. 2016 I. negyedévében az 50–54 éves korcsoportban a nők foglalkoztatási rátája (80,9%) már némileg meghaladja a férfiakra (80,6%) jellemzőt. Az 55–59 éves nők 62,2%-os foglalkoztatási rátája – a nőket pozitívan diszkrimináló nyugdíjszabályoknak köszönhetően – viszont 12,7 százalékponttal maradt el a 2016-ban csak 63 éves kortól nyugdíj jogosult hasonló korú férfiakétól. A 60 éven felüliek foglalkoztatási mutatói a nyugdíjba vonulási életkor emelkedésének következtében folyamatosan javulnak, de 2016 I. negyedévében így is csak a 60–64 éves férfiak 42,0, illetve a nők 19,9%-a minősült foglalkoztatottnak. Az ilyen korúak egy része már a nyugdíja mellett vállal munkát, az ennél idősebb korosztályok pedig lényegében nincsenek jelen a munkaerőpiacon.

2. ábra

A 15–74 évesek foglalkoztatási rátájának alakulása nemek és korév szerint, 2016. I. negyedév

Forrás: munkaerő-felmérés.

Az elmúlt években a foglalkoztatottak létszámának növekedési üteme meghaladta az uniós tagországok (EU-28) átlagát, így relatív pozíciójuk folyamatosan javult. A rendelkezésre álló legfrissebb, 2015. IV. negyedévi adatok szerint a korstruktúra két szélén – mind a 15–24 éves fiatalok, mind az 55–64 éves idősebbek esetében – az előző év azonos időszakához viszonyítva csökkent a lemaradásunk. Az ún. legjobb munkavállalási korú, 25–54 évesekre számított foglalkoztatási ráta 2,7 százalékponttal meghaladta a 28 tagország átlagát. Az utóbbi korosztály foglalkoztatási rátája 11 tagországban volt magasabb a magyarnál, és ezek között van négy Magyarországgal együtt 2004-ben csatlakozott ország: Csehország,

Litvánia, Szlovénia, illetve – a munkaerő-piaci mutatóit tekintve a skandináv országokhoz egyre jobban hasonlító – Észtország.

1. tábla

Foglalkoztatási és munkanélküliségi ráta az Európai Unió tagországaiban, 2015. IV. negyedév

Ország	Foglalkoztatási ráta					Munkanélküliségi ráta, % ^{b)}	
	15–24	25–54	15–64 éves				
	évesek	férfiak	nők	együtt			
	%						változás ^{a)}
Ausztria	50,3	83,8	75,3	67,3	71,3	0,2	5,7
Belgium	22,6	78,5	65,2	58,3	61,8	-0,4	8,7
Bulgária	18,4	76,9	67,0	60,4	63,7	2,3	7,9
Ciprus	25,4	76,7	66,6	59,4	62,8	0,0	12,8
Csehország	28,9	85,0	78,6	62,9	70,8	1,0	4,5
Dánia	55,5	82,7	77,1	70,5	73,8	0,3	5,8
Egyesült Királyság	51,4	82,7	78,4	68,3	73,3	0,9	4,9
Észtország	32,7	83,6	75,0	68,8	71,9	1,5	6,4
Finnország	36,4	79,7	68,5	67,0	67,8	0,0	8,7
Franciaország	27,2	79,4	67,0	60,5	63,7	0,0	10,6
Görögország	12,8	65,1	59,9	42,9	51,3	1,7	24,4
Hollandia	60,2	82,5	79,2	69,3	74,3	0,6	6,6
Horvátország	20,2	72,1	60,6	51,0	55,8	1,8	16,1
Írország	28,6	74,9	69,0	59,0	63,9	1,3	8,7
Lengyelország	26,2	80,1	70,2	57,3	63,7	1,1	6,9
Lettország	36,1	79,4	70,6	67,0	68,7	2,2	9,8
Litvánia	30,5	81,6	68,9	67,1	68,0	1,9	8,8
Luxemburg	25,5	83,2	70,5	60,9	65,8	-1,8	6,3
Magyarország	26,8	81,1	71,4	58,4	64,8	2,2	6,2
Málta	45,8	77,4	76,6	50,7	63,9	1,9	5,2
Németország	46,5	83,8	78,7	70,1	74,4	0,3	4,5
Olaszország	16,2	68,6	65,9	47,5	56,6	0,6	12,0
Portugália	22,8	79,3	67,5	61,3	64,3	1,3	12,4
Románia	23,5	77,4	69,7	52,9	61,4	0,6	6,6
Spanyolország	17,9	70,4	63,7	53,5	58,6	1,8	20,9
Svédország	42,6	85,9	77,1	74,0	75,6	1,1	6,6
Szlovákia	23,6	79,0	70,1	56,7	63,5	1,8	11,0
Szlovénia	28,6	83,4	68,9	61,3	65,2	1,2	8,5
EU-28	33,2	78,4	71,4	60,7	66,0	0,8	9,1

Forrás: Eurostat (2016. április 29-ei állapot).

^{a)}2014 IV. negyedévéhez képest (százalékpont).

^{b)}A 15–74 évesekre számolva.

A foglalkoztatottak az előző év I. negyedévéhez viszonyított 145 ezres létszámnövekedéséből a nők 51,5 ezer, a férfiak pedig 93,5 ezer fővel részesültek. A nemek közötti különbség részben azzal függ össze, hogy nagyobb mértékben nőtt a közfoglalkoztatás keretében dolgozó férfiak létszáma, és a versenyszférában is a férfi dominancia jellemezte területek voltak a fő létszámfelvevők. A létszámnövekedés 2/3-a a hazai elsődleges munkaerőpiacon működő szervezeti körre jutott, a fennmaradó egyharmadon 2:1 arányban osztozott a közfoglalkoztatás, illetve a külföldi telephelyen történő munkavállalás.

A közfoglalkoztatásban részt vevők száma 2016. I. negyedévében az előző év végi szint közelében maradt. A munkaerő-felmérésben 208,2 ezren mondták azt, hogy közfoglalkoztatottként dolgoztak, 18,4%-kal többen az egy évvel korábbiánál. Emelkedett a munkavégzés helyeül külföldet megjelölők létszáma is, a magyarországi háztartásoknak 120 ezer külföldön dolgozó

tagját írták össze a munkaerő-felmérés keretében, de az összes külföldön dolgozó magyar állampolgár száma szakértői becslések szerint ennek legalább a háromszorosa.

A foglalkoztatottak számához képest Közép-Magyarországon és Dél-Alföldön volt a legjelentősebb foglalkoztatásbővülés, az előbbi régióban ez több mint 60 ezer, jellemzően a versenyszférában létrejött új munkahelyet jelentett. Észak-Magyarország és Észak-Alföld régiókban is közel 20–20 ezer fővel nőtt a létszám, utóbbi esetében ez döntően a közfoglalkoztatás további kiterjesztésének volt köszönhető.

A versenyszféra növekvő létszámigénye miatt egyes ágazatokban, illetve régiókban növekvő szakemberhiány alakult ki, ami távlatilag negatívan befolyásolhatja a külföldi befektetők telephely-választási döntéseit, rövid távon viszont javíthatja a dolgozók kereseti helyzetét.

2. tábla

A foglalkoztatottak létszáma és a korábbi évek azonos időszakához viszonyított változása

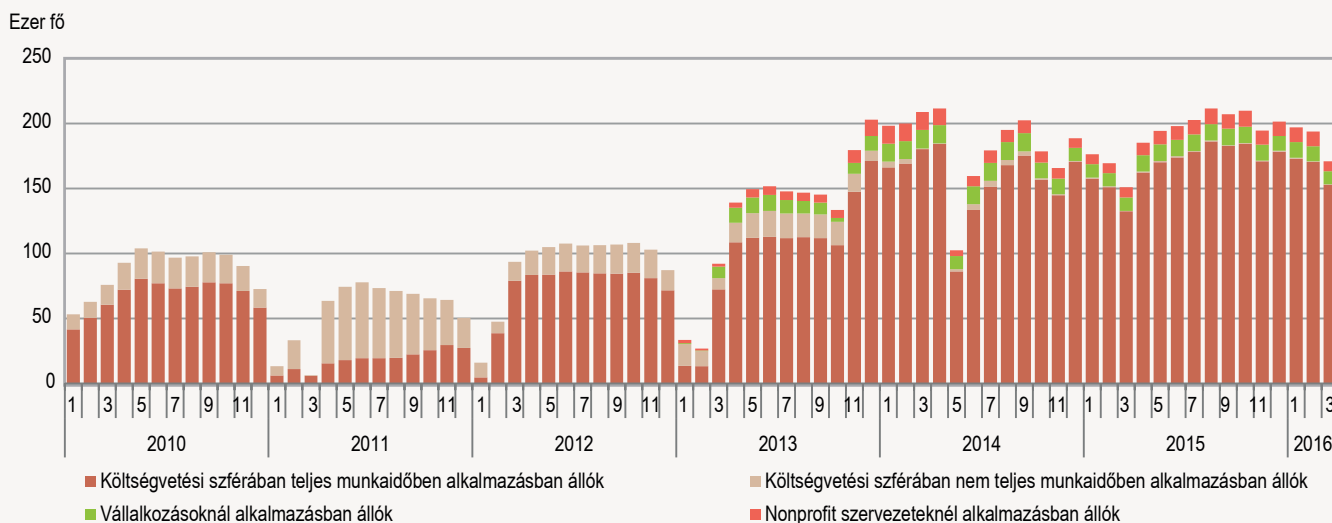
Megnevezés	Foglalkoztatottak száma			Foglalkoztatottak számának változása, 2016. I. negyedév	
	2010. I.	2015. I.	2016. I.	2010	2015
				I. negyedévéhez képest	
Összesen	3 678,7	4 117,2	4 262,2	583,4	145,0
Férfi	1 952,2	2 220,5	2 314,0	361,9	93,5
Nő	1 726,6	1 896,6	1 948,1	221,5	51,5
Közép-Magyarország	1 192,3	1 315,7	1 376,7	184,3	61,0
Közép-Dunántúl	419,1	480,2	483,6	64,6	3,4
Nyugat-Dunántúl	399,2	439,6	452,3	53,1	12,7
Dél-Dunántúl	329,2	357,7	362,1	32,9	4,4
Észak-Magyarország	389,1	439,7	459,3	70,2	19,6
Észak-Alföld	482,7	571,2	590,6	107,9	19,5
Dél-Alföld	467,1	513,1	537,5	70,4	24,4
Alkalmazott	3 215,1	3 681,3	3 796,1	581,0	114,8
Társas vállalkozás, szövetkezet tagja	143,3	152,5	146,6	3,3	-5,9
Vállalkozó, önálló	308,1	273,1	306,5	-1,6	33,4
Segítő családtag	12,2	10,3	13,0	0,8	2,7
Belföldi telephelyen dolgozók	3 633,3	4 012,0	4 142,2	508,9	130,2
ebből: közfoglalkoztatottnak tekinti magát	53,1	175,9	208,2	155,1	32,3
Külföldi telephelyen dolgozók	45,4	105,2	119,9	74,5	14,8

Forrás: munkaerő-felmérés.

Az intézményi munkaügyi-statisztika adatai szerint a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozásoknál 2016. I. negyedévében – a 11 ezer közfoglalkoztatottal együtt – 1 millió 967 ezren, 3,5%-kal (közel 70 ezer fővel) dolgoztak többen, mint 2015. I. negyedévében. A legnagyobb létszámú nemzetgazdasági ág a – 661 ezer főt alkalmazó – feldolgozóipar létszámnövekedése közel átlagos volt, de az egyes alágazatok létszámdinamikája jelentősen különbözött. Kiemelkedő ütemben, 8,6%-kal bővült a foglalkoztatás a számítógép-, elektronikai, optikai termégyártás alágazatban, amit az egyéb feldolgozóipar követett 7,0%-kal, miközben az élelmiszer-, ital- és dohánygyártás alágazat legalább 5 fős szervezetei az előző évinél kevesebb embernek adtak munkát. A jelentősebb létszámot foglalkoztató nemzetgazdasági ágak közül a kereskedelem, gépjárműjavításban 3,4, a szállítás, raktározásban 4,4%-kal nőtt az alkalmazásban állók létszáma, holott az elsőként említett területen a vasárnapi boltzár megszüntetésének valószínűleg létszámnövelő hatása a vizsgált időszakban még nem jelentkezhetett.

3. ábra

A közfoglalkoztatottak számának havonkénti alakulása*

* 2012-ig csak a költségvetési szféráról van információ.
 Forrás: havi munkaügyi jelentés.

A költségvetési szférában a nem közfoglalkoztatottként dolgozók létszáma 0,4%-kal, 695 ezerre csökkent, míg a megfigyelt nonprofit szervezeti körben – részben a megfigyelésbe bevont kör felülvizsgálatának köszönhetően – 14,1%-kal nőtt.

A megfigyelt szervezeti körben közfoglalkoztatás keretében az év I. negyedévében havonta átlagosan 187 ezren kaptak bért, mintegy 22 ezerrel többen, mint egy évvel korábban. A közfoglalkoztatásban dolgozók 200 ezer körüli létszáma csak márciusban csökkent 171 ezerre, mivel ekkor több program befejeződött. A közfoglalkoztatásért felelős Belügyminisztérium (BM) adatközlése¹ szerint a közfoglalkoztatottként nyilvántartottak átlagos létszáma ugyanebben az időszakban 209 ezer volt. Létszámuk havonkénti alakulása a korábbi éveket jellemzőnél jóval kiegyensúlyozottabb képet mutatott. A közfoglalkoztatás keretében dolgozók 80%-a egyszerű, képzettséget nem igénylő munkát végzett. Iskolai végzettséget tekintve a programba bevontak aránya az alapfokú végzettséggel, illetve azzal sem rendelkezők körében a legmagasabb (50% feletti). A javuló munkaerő-piaci helyzet mellett nem is lehet cél, hogy a közfoglalkoztatás keretében felsőfokú végzettségűek dolgozzanak, illetve az elhelyezkedési juttatás – elhelyezkedés esetén a közfoglalkoztatásban még hátralévő időszakra az érintett megkapja a foglalkoztatást helyettesítő támogatást (az FHT-t) – bevezetésének célja is az volt, hogy a közfoglalkoztatottak közül a piacképes szakmával rendelkezőket minél nagyobb arányban terelje át a versenyszférába.

1.2. Munkanélküliek, potenciális munkaerő-tartalék

A munkaerő-felmérés definíciója szerinti munkanélküliek száma az év I. negyedévében 273 ezer volt, ami nemcsak az egy évvel korábinál volt jelentősen, mintegy 75 ezerrel kevesebb, de a tavalyi utolsó negyedévihez viszonyítva is csökkent, amiben vélhetően közrejátszott az is, hogy a közfoglalkoztatás ciklikussága lényegében megszűnt. Ez 6,0%-os munkanélküliségi rátának felelt meg a 14,2%-os ifjúsági munkanélküliségi ráta mellett.

A területi különbségek a munkanélküliség esetében továbbra is igen számottevőek: Nyugat-Dunántúl 3,2%-os rátájával szemben a munkanélküliség az Észak-Alföldön, annak ellenére, hogy a közfoglalkoztatásra szánt pénzforrásokból a régió kiemelten részesült, még mindig 10,7%-os.

A fontosabb munkanélküliségi mutatók alakulása

3. tábla

Időszak	Munkanélküliek száma, ezer fő			Munkanélküliségi ráta, %				
	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt	15–24 évesek	
2014.	I.	192,0	172,1	364,1	8,1	8,5	8,3	21,0
	II.	191,5	167,8	359,3	8,0	8,2	8,1	20,7
	III.	172,5	159,0	331,5	7,1	7,7	7,4	21,6
	IV.	171,0	147,5	318,5	7,1	7,2	7,1	18,3
2015.	I.	186,3	161,3	347,6	7,7	7,8	7,8	19,4
	II.	163,5	146,9	310,4	6,7	7,1	6,9	17,8
	III.	151,8	140,9	292,7	6,1	6,7	6,4	16,7
	IV.	146,1	134,6	280,7	5,9	6,5	6,2	15,3
2016.	I.	147,0	125,8	272,8	6,0	6,1	6,0	14,2

Forrás: munkaerő-felmérés.

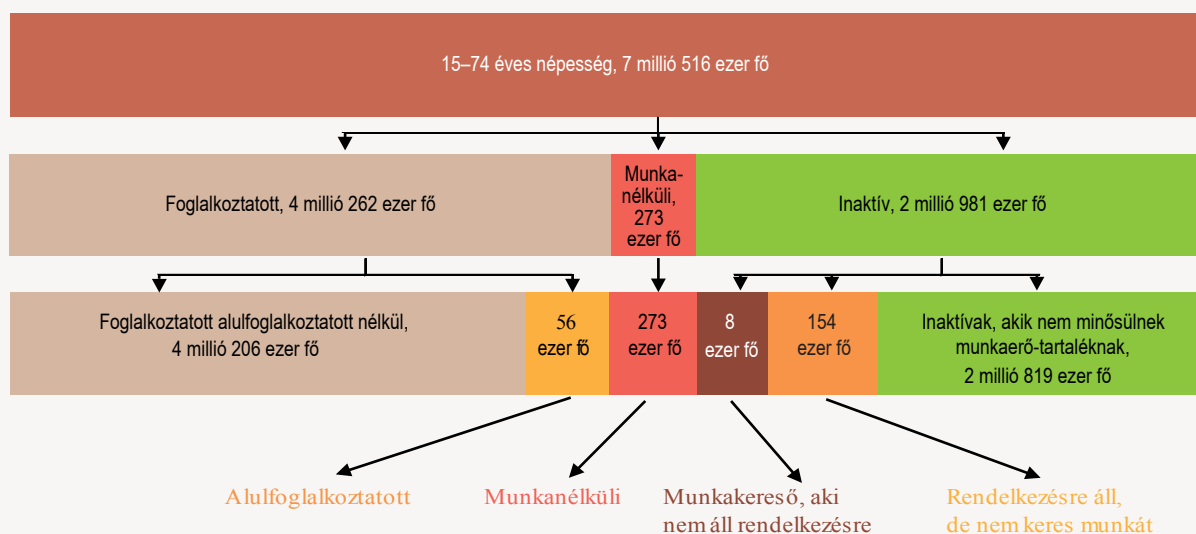
Igen jelentősen zsugorodott a potenciális munkaerő-tartalékként definiált uniós kategóriába tartozók száma is. 2016 I. negyedévében már csak 490 ezer fő volt a létszám, közel 120 ezerrel kevesebb az egy évvel korábinál. Jelentősen csökkent az alulfoglalkoztatottak száma, mintegy 56 ezer fő olyan nem teljes munkaidőben foglalkoztatott volt, aki szeretett volna teljes munkaidősként dolgozni, míg az előző évihez hasonló számban, 153 ezren voltak azok, akik az aktív keresés hiánya miatt nem minősülhettek munkanélkülinek.

Az önbesorolás szerinti munkanélküliek száma 419 ezerre csökkent, 96 ezerrel kevesebb volt, mint 2015 I. negyedévében.

¹Forrás: Havi tájékoztató a közfoglalkoztatás helyzetéről (www.kozfoglalkoztatatas.kormany.hu).

4. ábra

Potenciális munkaerő-tartalék, 2016. I. negyedév

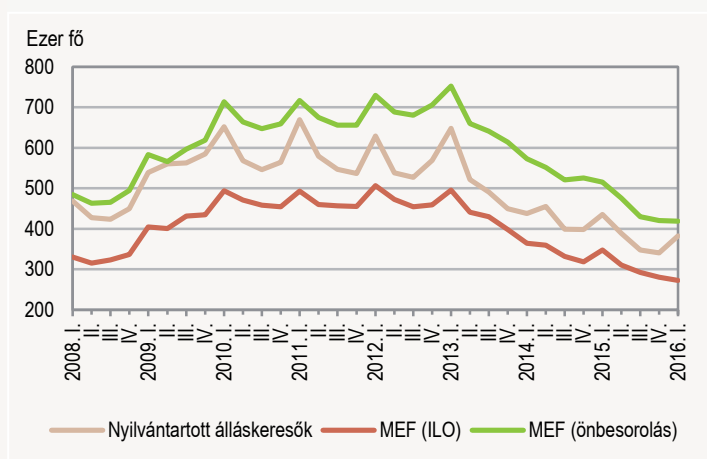
Forrás: munkaerő-felmérés.

1.3. Nyilvántartott álláskeresők

A nyilvántartott álláskeresők száma kevésbé csökkent, mint akár az önbesorolás szerinti, akár az ILO-definíciónak² megfelelő munkanélkülieké, és az I. negyedéves létszám magasabb volt az előző év IV. negyedévinél. Így a három különböző definíciónak eleget tevő munkanélküli-mérőszám által kirajzolt trend – amennyiben az előző negyedévhez hasonlítunk – rendhagyó módon nem esett egybe. A regisztrált álláskeresők létszámának sajátos alakulása vélhetően azzal magyarázható, hogy a közfoglalkoztatás befejeztével az érintettek többsége visszalép a nyilvántartási rendszerbe, tehát a regisztrált álláskeresői létszám változása a másik kettőnél szorosabb kapcsolatot mutat a közfoglalkoztatásban érintettek létszámalkulásával.

5. ábra

A nyilvántartott álláskeresők és a munkaerő-felmérés, valamint az önbesorolás szerinti munkanélküliek számának alakulása

Forrás: munkaerő-felmérés és a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat regisztere.

A negyedéves átlagban 382 ezer regisztrált álláskeresőn belül az előző év azonos negyedévéhez képest kevesebb volt az ellátatlan (49% az 53%-hoz viszonyítva) amiatt, hogy abszolút számban is nőtt a 3 hónapig folyósított biztosítási alapon járó álláskeresési juttatásokra jogosultak száma. Az évek óta változatlan összegű (22 800 forint/hó) szociális támogatást 126 ezren kaptak, arányaiban ugyanannyian, mint egy évvel korábban.

²Lásd módszertan..

A nyilvántartott álláskeresők főbb adatai

4. tábla

(fő)

Időszak	Nyilvántartott álláskereső	Ebből:			
		pályakezdő	álláskeresési járadékra, segélyre jogosult	szociális ellátásban részesülő	ellátatlan
2015.					
január	413 825	50 072	62 203	129 912	221 710
február	430 709	52 088	62 431	141 840	226 438
március	462 037	55 739	69 692	150 240	242 105
I. negyedév	435 524	52 633	64 775	140 664	230 084
2016.					
január	359 204	38 708	64 463	118 502	176 239
február	366 628	40 334	66 209	125 020	175 399
március	420 670	44 605	77 273	133 599	209 798
I. negyedév	382 167	41 216	69 315	125 707	187 145
2015. I. negyed-év=100,0%	89,5	86,1	101,2	95,3	83,4

Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat regisztere (<http://nfsz.munka.hu/>).

1.4. Inaktívak

A 15–64 évesek közül 2016 I. negyedévében 1 millió 997 ezren voltak inaktívak, ami – az érintett korosztály létszámfogyását jóval meghaladó ütemű – 5,6%-os csökkenést jelent az előző év azonos időszakához képest.

- A legnagyobb csoport, vagyis a nyugdíjasok, járadékosok létszámát döntően a nyugdíjkorhatár változása befolyásolta, és ez a hatás a nők körében a vonatkozó kedvezmény miatt a férfiakra jellemzőnél lényegesen erőteljesebb volt.
- A tanulók esetében a demográfiai ok volt a csökkenés döntő tényezője, de hatással lehetett rá az is, hogy növekszik a rövidebb ideig tartó oktatási programokban részt vevők aránya, illetve, hogy a felsőfokú oktatás esetében az államilag támogatott (tandíjmentes) időszak véges hosszúságú.

- Enyhén nőtt a gyermekgondozási ellátás igénybe vétele mellett nem dolgozók aránya, azaz a munkavállalásukat korlátozó intézkedések feloldásának hatása csak átmenetileg gyorsította fel a kisgyermekes nők munkaerő-piaci visszatérését.
- A pénzbeli munkanélküli-ellátás igénybevételének korlátozása miatt drasztikusan csökkent az ellátás mellett inaktívnak minősülők száma, a közmunkaprogramok kiterjesztése, illetve a gazdaság élénkülése pedig az ún. egyéb inaktívak létszámának alakulására van hatással.

5. tábla

A 15–64 éves inaktívak munkaerőpiaci távollétük oka szerint

Megnevezés	2016. I. negyedév			2015. I. negyedév=100,0%		
	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt
	ezer fő			%		
Nyugdíjas, járadékos	289,5	457,2	746,8	85,1	93,4	90,0
Gyermekgondozási ellátásban részesülő	3,6	241,4	245,0	116,4	104,6	104,8
Munkanélküli, ellátásban részesülő	30,9	24,8	55,7	88,7	90,3	89,4
Tanuló	338,3	333,4	671,7	95,1	95,1	95,1
Ápolási díjban, árvaellátásban részesülő	11,0	36,3	47,4	72,9	103,9	94,5
Egyéb inaktív	95,9	134,9	230,8	105,8	94,9	99,2
15–64 éves inaktívak összesen	769,2	1 228,0	1 997,2	91,6	96,3	94,4

Forrás: munkaerő-felmérés.

2. Kereset, munkajövedelem

2.1. Bruttó kereset

2016 I. negyedévében a 2 millió 946 ezer főt foglalkoztató (a legalább 5 fős vállalkozásokat, a költségvetési intézményeket és a kiemelt nonprofit szervezeteket magába foglaló) megfigyelési körben a bruttó kereset jelentősen,

6,0%-kal haladta meg az előző év azonos időszakára jellemzőt, ami 253,8 ezer forintos bruttó kereseti átlagot jelentett. Mivel 2016-ban a közfoglalkoztatási bér nem változott, a nélkülük számolt keresetnövekedési ütem ennél 0,6 százalékponttal magasabb volt, a bruttó keresetek átlaga pedig így 267,0 ezer forintnak felelt meg. A minimálbér január 1-jétől 111 ezer, a garantált bérminimum 129 ezer forintra változott, az érték mindkét esetben 5,7%-kal volt nagyobb, mint 2015 I. negyedévében.

A versenyszférában a közfoglalkoztatottak nélkül számolt, 270,4 ezer forintos bruttó kereseten belül némileg tovább nőtt a nem rendszeres kereseti elemek (prémium, jutalom) súlya, ami vélhetően azzal is összefügg, hogy az eseti jövedelmeket előnyösebb volt az 1 százalékponttal alacsonyabb 2016. évi szja-kulccsal kifizetni. A nem rendszeres kifizetések kereseten belüli súlya a versenyszférában 7,8% volt, jelentős ágazati szóródás mellett. A villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás nemzetgazdasági ágban ezek aránya elérte a 17,7, a pénzügyi, biztosítási tevékenység nemzetgazdasági ágban a 14,9, a mezőgazdaság megfigyelt szervezeteinél az 1,5%-ot.

A költségvetési szféra keresetalakulási ütemét (és a keresetek színvonalát) a munkavállalók egy meghatározott csoportjára kiterjedő központi intézkedések mellett a közfoglalkozottak létszámalkulása is jelentősen befolyásolja. Mivel 2016 I. negyedévében a keresetemeléskben nem részesülő közfoglalkoztatottak létszáma a költségvetési intézményeknél 12,4%-kal volt magasabb az előző évinél, a közfoglalkoztatottak figyelembevételével számolva a bruttó átlagkereset 7,8, míg nélkülük 10,0%-kal haladta meg a 2015. I. negyedévit. Ez utóbbi 260,9 ezer forintos bruttó kereseti átlagot eredményezett. A költségvetési szféra túlsúlya jellemezte mindhárom nemzetgazdasági ágban voltak olyan – zömében 2015 második felére koncentrálódó – intézkedések, amik magyarázzák a szokatlanul magas keresetnövekedési ütemet. Ezek közül a legjelentősebb a rendvédelmi dolgozók 2015. július 1-jével átlagosan 30%-os, de differenciáltan végrehajtott illetményemelés volt, ami miatt a közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás területén dolgozók bruttó keresete 12,1, ezen belül a fizikai foglalkozásúaké 23,8%-kal nőtt. Az év második felében – eseti jelleggel – egyes egészségügyi és szociális munkakörökben dolgozók pótlékát rendezték, így itt a keresetek az érintett nemzetgazdasági ágban közfoglalkoztatottak nélkül számolva 9,9%-kal haladták meg az előző évit. Az oktatási keresetek 5,1%-os növekedését döntően a pedagóguséletpálya-modell bevezetésének áthúzódó hatása eredményezte.

6. tábla

A teljes és a rendszeres bruttó átlagkereset alakulása, 2016. I. negyedév

Állománycsoport	Nemzetgazdaság összesen		Ebből:					
	teljes bruttó átlagkereset	ebből: rendszeres	versenyszféra		költségvetés		nonprofit szervezetek	
			teljes bruttó átlagkereset	ebből: rendszeres	teljes bruttó átlagkereset	ebből: rendszeres	teljes bruttó átlagkereset	ebből: rendszeres
Összesen, forint/fő/hó								
Fizikai	173 965	168 387	183 739	176 745	141 584	140 870	149 774	146 398
Szellemi	342 422	316 763	403 481	360 335	270 175	264 807	282 878	278 538
Együtt	253 831	238 732	269 171	248 122	224 515	220 799	224 747	220 829
Előző év=100,0%								
Fizikai	106,9	106,6	106,1	105,8	112,1	112,0	104,0	102,5
Szellemi	105,8	105,9	104,7	104,7	107,3	107,4	105,7	106,4
Együtt	106,0	106,0	105,4	105,2	107,8	107,9	105,0	105,1
Ebből: közfoglalkoztatottak nélkül, forint/fő/hó								
Fizikai	187 109	180 785	184 818	177 759	206 526	205 135	173 219	168 815
Szellemi	346 281	320 226	403 702	360 526	276 340	270 791	285 960	281 552
Együtt	267 028	250 797	270 404	249 223	260 932	256 301	243 692	239 285
Előző év=100,0%								
Fizikai	108,0	107,7	106,2	105,8	121,6	121,6	106,7	104,9
Szellemi	106,0	106,1	104,7	104,7	107,8	107,9	105,7	106,5
Együtt	106,6	106,6	105,4	105,3	110,0	110,2	106,3	106,3

Forrás: havi munkaügyi jelentés.

A költségvetési intézményeknél, illetve a delegált állami feladatokat ellátó nonprofit szervezeteknél dolgozók közül a keresetbe nem számító kompenzációban részesülhetnek azok, akiknek nettó keresete a 2011-től érvényes jövedelemadó-, illetve járulékszabályok következtében csökkent. A korrekciós intézkedések és a demográfiai cserélődés eredményeként az érintettek száma folyamatosan mérséklődik, 2016 I. negyedévében így már csak 141 ezren igényelték a kompenzációt. Ennek összege a költségvetési szférában átlagosan havi 10 100, a nonprofit szervezeti körben – ahol csak néhány ezer főt érint – 9900 forint volt.

Foglalkoztatási súlyából következően a nemzetgazdasági szintű bruttó keresetek alakulására az előbbi két szféránál jóval kisebb hatást gyakoroló nonprofit szervezeti kör bruttó kereseti átlaga közfoglalkoztatottak nélkül számolva 243,7 ezer, illetve azokkal együttesen számolva 224,7 ezer forintnak felelt meg, előbbi adathoz 6,3, utóbbihoz 5,0%-os növekedési ütem társult.

2.2. Nettó kereset és eltartotti kedvezmény

2016-tól az egyszávos személyijövedelemadó-kulcs a munkavállalókat terhelő járulékok változtatás mellett további 1 százalékponttal csökkent, ennek következtében a nemzetgazdasági szintű nettó kereset növekedési üteme 1,7 százalékponttal meghaladta a bruttó keresetét. A közfoglalkoztatottak nélkül számolt nettó kereseti index 108,3%, a nettó kereset összege 177,6 ezer forint volt. A jövedelemadó-kulcs csökkenésének következtében a közfoglalkoztatottak – változatlan bruttó keresetük ellenére is – közel ezer forinttal többet, átlagosan 52,6 ezer forintot kaptak kézhez. A fogyasztói árak 0,3 és a nettó keresetek 7,7%-os emelkedése a reálkeresetek 7,4%-os javulását eredményezte.

7. tábla

A családi kedvezmény figyelembevételével számított nettó és reálkereset alakulása, 2016. I. negyedév

Eltartott gyermekek száma	Nettó kereset, forint/fő/hó	Nettó kereset	Reálkereset ^{a)}	Alkalmazásban állók részaránya háztartás-típus szerint, %
		2015. I. negyedévhez viszonyított változása, %		
0 gyermek	165 598	8,0	7,7	53,4
1 gyermek	173 231	7,7	7,4	22,9
2 gyermek	196 361	9,1	8,7	17,4
3 vagy annál több gyermek	216 977	6,5	6,2	6,3

a) A 2016 I. negyedévi 100,3%-os fogyasztóiár-indexszel számolva.

Forrás: a havi munkaügyi jelentés és a HKÉF adatait felhasználó mikroszimulációs modell.

2011. évi bevezetése óta először nőtt a családi adókedvezmény. 2016-ban az egygyermekesek a korábbi 62 500 forint helyett havi 66 670 forint-

tal, a kétgyermekesek pedig gyermekekenként 83 330 forinttal csökkenthetik személyijövedelemadó-alapjukat, míg a legalább három gyerekről gondoskodók kedvezménye 206 250 forintról 220 000 forintra nőtt. A jelenlegi változtatás a két gyermeket nevelők számára a legkedvezőbb, ráadásul a leírható összeg esetükben 2020-ig minden évben még tovább emelkedik.

A családi adókedvezmény a megfigyelt szervezeti körben 2016 I. negyedévében munkavállalónként mintegy havi 7 ezer forint többletet eredményezett a családi kasszában, a háztartások demográfiai és jövedelmi adatain alapuló mikroszimulációs modell eredménye szerint. A többlet a gyermektelenekhez képest a kétgyermekeseknél havi több mint 30 ezer, a legalább három eltartotttól gondoskodó keresőknel pedig több mint 51 ezer forintot jelentett.

2.3. Munkajövedelem

A magyar kereseti fogalomba nem tartozó, de a nemzetközi összehasonlítás céljára szolgáló ún. egyéb munkajövedelem a megfigyelt szervezeti körben átlagosan 11,9 ezer forint, az egy főre jutó munkajövedelem 265,8 ezer forint volt. Mivel ennek legnagyobb tételét – a kedvezményes módon a tavalyival azonos összegben adható – ún. cafetériajuttatás teszi ki, amelynek fajlagos összegét a munkáltatóknak nem állt érdekükben emelni, így módon az egyéb munkajövedelem súlya a teljes munkajövedelemen belül némileg csökkent. Az egy munkavállalóra jutó összeg nemzetgazdasági ág, ágazat szintjén erősen szóródik, és általában a magas kereset jellemezte területen dolgozók kapják a magasabb juttatást, tovább növelve ezzel az egyébként sem csekély ágazati jövedelmi különbségeket. 2016 I. negyedévében a top-listát a kocszgyártás, kőolaj-feldolgozás vezette 56,3 ezer forinttal, melyet a villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás követett 35,3 ezer forinttal. Ezzel szemben a szociális ellátás ágazatban, ahová a külön juttatásokra nem jogosult közfoglalkoztatottak többségének munkahelye is besorolásra került, az összeg még a kétezer forintot sem érte el.

8. tábla

A munkajövedelem alakulása

Megnevezés	2016. I. negyedév		2015. I. negyedév	
	átlagos havi munkajövedelem	ebből: átlagos havi egyéb munkajövedelem	egyéb munkajövedelem aránya a munkajövedelemen belül	
	forint/fő/hó		%	
Nemzetgazdaság összesen	265 769	11 938	4,5	4,8
Ebből:				
versenyszféra	282 512	13 341	4,7	4,8
költségvetés	233 862	9 347	4,0	4,9

Forrás: havi munkaügyi jelentés.

További adatok, információk (linkek):

[Táblák](#)

[Táblák \(STADAT\)](#)

[Módszertan \(foglalkoztatás, munkanélküliség\)](#)

[Módszertan \(nyilvántartott álláskeresők módszertana\)](#)

[Módszertan \(intézményi munkaügyi adatgyűjtési rendszer módszertana\)](#)

[Adminisztratív munkanélküliségi adatok módszertana](#)

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

[Információs szolgálat](#)
Telefon: (+36-1) 345-6789

www.ksh.hu